

Home Office

Heddlu'n gofyn am Ddeunydd Trydydd
Parti

Ymateb i'r ymgynghoriad

Cynnwys

Rhagair	3
Crynodeb gweithredol	4
Cyflwyniad	5
Cefndir	5
Sut buom yn ymgynghori	6
Rhestr ymatebwyr	6
Crynodeb o'r ymatebion	8
Y camau yr ydym yn ymrwymo i'w cymryd	14
Atodiad A: Rhestr ymatebion yn llawn	15
Help a chefnogaeth	29
Egwyddorion ymgynghori	30

Rhagair

Lansiwyd yr ymgynghoriad hwn gyda'r nod o ddeall mwy am y materion sy'n ymwneud â cheisiadau'r heddlu am ddeunydd trydydd parti. Dyna ddeunydd sydd gan drydydd parti, megis cofnodion personol am unigolyn, er enghraifft cofnodion addysg, ffeiliau meddygol, cofnodion awdurdodau lleol neu nodiadau therapi, y gofynnir amdanynt weithiau fel rhan o ymchwiliad.

Er y gellid gofyn am ddeunydd trydydd parti i gefnogi ymchwiliadau i amrywiaeth o fathau o droseddau, roedd ffocws yr ymgynghoriad hwn ar dreisio a throeddau rhywiol eraill. Nododd Adolygiad End to End Rape y Llywodraeth fod materion ceisiadau diangen ac anghymesur am gofnodion, a'r ceisiadau hyn sy'n achosi oedi i ymchwiliadau, yn arbennig o amlwg.

Cawsom ymgysylltu rhagorol, gyda dros 400 o ymatebion gan amrywiaeth o ymatebwyr gan gynnwys grwpiau dioddefwyr, plismona, Gwasanaeth Erlyn y Goron, sefydliadau sy'n cynrychioli bargyfreithwyr a thrydydd parti sy'n ymateb i geisiadau am gofnodion. Hoffwn ddiolch i bawb a ymatebodd, mae'r cyfraniadau hyn wedi rhoi golwg gron ar y dirwedd bresennol a bydd yn ein helpu i sicrhau y bydd unrhyw ymyriadau'n gweithio'n dda i'r rhai sydd wedi dioddef trosedd, yn ogystal â phawb sy'n gweithredu ar draws y system cyfiawnder troseddol.

Mae'r ymatebion i'r ymgynghoriad yn awgrymu nad yw'r agwedd hon ar y system cyfiawnder troseddol yn gweithio'n effeithiol. Mae dioddefwyr rhai o'r troseddau mwyaf trawmatig yn cael symiau sylweddol o'u cofnodion personol y gofynnwyd amdanynt yn ddiangen, ac mae'r diffyg eglurder yn y ceisiadau hyn yn achosi oedi i ymchwiliadau a mynediad at gyfiawnder i ddioddefwyr. Yn wir, mae grwpiau dioddefwyr wedi dweud y gall yr ymosodiad hwn ar breifatrwydd fod yn ffactor sy'n cyfrannu at ddioddefwyr yn tynnu'n ôl o'r broses.

Mae'r ymateb ymgynghori hwn yn rhoi crynodeb o'r hyn a ddywedodd yr ymatebwyr wrthym, a'r camau y mae'r Llywodraeth yn ymrwymo i'w cymryd i sicrhau bod dioddefwyr yn teimlo'n hyderus y gallant ddilyn a derbyn cyfiawnder.

Sarah Dines AS

Is-ysgrifennydd Gwladol Seneddol (Gweinidog Diogelu)

Crynodeb gweithredol

Nododd mwyafrif yr ymatebwyr fod Deunydd trydydd parti (TPM) gall ceisiadau am dioddefwyr trais a throseddau rhywiol eraill (RAOSO) weithiau fod yn ddiangen ac yn anghymesur, a'u gwneud i sefydlu hygrededd dioddefwyr, hynny yw, a oes gan y dioddefwr hanes o fod yn wirionedd, yn hytrach na ffeithiau'r achos.

Gall ceisiadau o'r natur hon darddu gyda'r heddlu, Gwasanaeth Eriyn y Goron (CPS), neu gyfreithwyr amddiffyn ac mae'n ymddangos bod diffyg cysondeb ar draws Cymru a Lloegr, gyda rhai ardaloedd CPS a heddluoedd yn gofyn yn gywir am TPM yn unig lle bo angen a chymesur a thra bod eraill yn gwneud ceisiadau ehangach a allai fod yn anodd eu cyfiawnhau. Nid yw'n bosib dod i ben, yn seiliedig ar yr ymatebion i'r ymgynghoriad, p'un a yw ceisiadau TPM amhriodol fel arfer yn tarddu o'r heddlu, gan y CPS neu'r amddiffyn.

O safbwynt plismona a'r trydydd parti sy'n dal deunydd y gofynnir amdano, mae amrywiad sylweddol yn yr amser y gall ei gymryd i drydydd partion ymateb i geisiadau. Er ei bod yn debygol y bydd rhywfaint o amrywiad bob amser oherwydd natur y cais, mae'r heddlu'n gwneud ceisiadau clir a chymesur ar gyfer TPM yn debygol o'i gwneud hi'n haws i drydydd partion eu prosesu.

Cytunodd yr ymatebwyr i raddau helaeth bod yr heddlu'n cymryd rhan mewn cyngor cynnar gyda'r CPS yn debygol o gyfrannu at geisiadau TPM yn angenrheidiol ac yn gymesur. Roeddent yn gefnogol iawn i'r dyletswyddau statudol newydd arfaethedig, a ategir gan god ymarfer, i ofyn am TPM angenrheidiol a chymesur yn unig, i lywio pwnc y cais TPM ac i ddarparu gwybodaeth glir i'r trydydd parti y gwneir y cais iddo. Ein nod fydd dilyn deddfwriaeth pan fydd amser Seneddol yn caniatáu hynny.

Codwyd nifer o faterion ychwanegol gydol yr ymgynghoriad. Mae'r rhain yn cynnwys sicrhau bod dioddefwyr RAOSO yn cael cyngor cyfreithiol am ddim pan fyddant yn dod ar draws ceisiadau am TPM, ac ychwanegu mesurau diogelu cyfreithiol ychwanegol o amgylch mynediad at nodiadau therapi rhagbrofol. Bydd y llywodraeth yn parhau i adolygu hyn ac yn ystyried yr angen am fesurau diogelu ychwanegol maes o law i sicrhau bod dioddefwyr yn teimlo'n hyderus wrth ddod ymlaen i adrodd troseddau.

Cyflwyniad

Cefndir

Deunydd a ddelir gan berson, sefydliad, neu adran lywodraethol ac eithrio'r ymchwilydd a'r erlynydd yw TPM, naill ai o fewn y DU neu y tu allan i'r DU. Nid yw trydydd parti yn ymwneud yn uniongyrchol â'r achos dan sylw, ond gallant ddal gwybodaeth sy'n berthnasol iddo¹. Gallai hyn gynnwys cofnodion meddygol, addysgol, neu wasanaeth cymdeithasol ond gall gwmpasu ystod eang o ddeunydd megis cofnodion cyflogaeth neu nodiadau o sesiynau cwnsela.

Weithiau mae'n angenrheidiol i'r heddlu ofyn am ddeunydd gan drydydd parti ynghylch dioddefwr lle mae'n berthnasol i linell resymol o ymholiad a allai bwyntio tuag at neu i ffwrdd o amheuaeth, gan sicrhau treial teg. Pan fo'r heddlu'n gwneud cais o'r fath, rhaid iddynt gael sail gyfreithlon i wneud hynny a sicrhau cydymffurfiaeth â'r rhwymedigaethau deddfwriaethol ehangach (megis Deddf Hawliau Dynol 1998, Deddf Diogelu Data 2018 a GDPR y DU). Er bod y materion sy'n cael eu harchwilio yn yr ymgynghoriad hwn yn arbennig o berthnasol i ymchwiliadau RAOSO, gellir gofyn am TPM i gefnogi ymchwiliadau i ystod o fathau o droseddau, felly gallai'r ymatebion i'r ymgynghoriad gael effaith eang, a chanlyniad.

Fe wnaeth Adolygiad Trais Rhywiol Diwedd y Llywodraeth, a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2021, a Barn Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO) ar brosesu data personol dioddefwyr mewn ymchwiliadau trais rhywiol a throeddau rhywiol difrifol, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2022, dynnu sylw at nifer o faterion sy'n ymwneud â TPM, y ceisiodd ein hymgyngoriad archwilio. Prif fater yw rheidrydd a chymesuredd ceisiadau, sy'n golygu y gellid gofyn am ormod o wybodaeth am ddiodeffwr neu na allai'r wybodaeth y gofynnir amdani fod yn berthnasol. Gallai ceisiadau ddod yn uniongyrchol gan yr heddlu, neu fe allai'r CPS ofyn i'r heddlu ofyn am ddeunydd. Nododd cyfranogwyr mewn ymchwil a gynhaliwyd fel rhan o'r Adolygiad Treisio gynnydd mewn ceisiadau am ddeunydd trydydd parti yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gan wneud i broses sydd eisoes yn ofidus deimlo hyd yn oed yn fwy ymwithiol.

Mae pryder y gall gwybodaeth y gofynnir amdani am ddiodeffwyr mewn achosion RAOSO gael ei defnyddio i geisio profi neu ddibrofi hygyrdd y diodeffwr gan ddefnyddio gwybodaeth nad yw'n berthnasol i'r ymchwiliad. Er enghraifft, cofnodion addysgol hanesyddol o'r cyfnod pan ddigwyddodd y drosedd honedig. Gall hyn gael effaith negyddol ddifrifol ar y diodeffwr. Gallai dull o'r fath ymosod ar eu preifatrwydd yn ddiangen, gan wneud iddynt deimlo fel mai nhw yw'r rhai sy'n destun ymchwiliad a gall fod yn ffactor sylweddol sy'n achosi iddynt dynnu'n ôl o'r broses cyfiawnder troseddol.

Mater pellach yw'r amser y mae'n ei gymryd i drydydd parti'n ddychwelyd ceisiadau am ddeunydd, a'r effaith y gall hyn ei gael ar arafu achos. Fel rhan o'r ymgynghoriad hwn, roedd gennym ddiddordeb i gael gwybod mwy am a yw hyn yn ffactor sylweddol o ran hudo amserlen ymchwilio ai peidio, pam y gallai trydydd parti ei chael hi'n anodd dychwelyd deunydd yn gyflym, ac a yw drwy sicrhau bod ceisiadau'n cael eu gwneud ond lle bo angen ac yn gymesur y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol ar brydlondeb. Mae ymchwiliadau hir yn drawmatig i ddiodeffwyr, yn enwedig mewn perthynas â RAOSO.

¹ Attorney_General_s_Guidelines_2020_FINAL_Effective_31Dec2020.pdf (publishing.service.gov.uk), t.9

Sut buom yn ymgynghori

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad am wyth wythnos rhwng 16 Mehefin a 11 Awst 2022. Roedd ar gael yn gyhoeddus ar GOV.UK ac fe'i dosbarthwyd yn weithredol i randdeiliaid allweddol ar draws y gofod cymorth i ddiodefwyr a'r system cyfiawnder troseddol.

Cafodd yr ymgynghoriad ei ddatblygu yn dilyn ymgysylltu sylweddol â rhanddeiliaid gyda grwpiau diodefwyr, plismona, CPS a deiliaid gwybodaeth trydydd parti. Rhoddodd yr ymgysylltu cychwynnol hwn, yn ogystal ag adolygiad o adroddiadau presennol, wybodaeth sylfaenol dda i ni am y materion a helpodd i lywio'r mathau o gwestiynau a ofynnwyd gennym yn yr arolwg.

Rhannwyd yr holiadur yn dair adran: un wedi'i anelu at y rhai mewn gorfodi'r gyfraith, a sefydlodd wybodaeth sylfaenol am TPM, pam a pha mor aml y gofynnir amdano; un wedi'i anelu at ddeiliaid gwybodaeth trydydd parti a grwpiau diodefwyr a ofynnodd am faint y gofynnir am TPM fel arfer a pha mor hir y gallai'r ceisiadau hyn eu cymryd i'w cyflawni; ac un wedi'i anelu at yr holl ymatebwyr a oedd yn cynnig atebion polisi posibl i'r ymatebwyr roi eu barn arnynt. Roedd croeso i bob ymatebwr ateb pob rhan o'r holiadur os oedden nhw'n dymuno.

Roedd llawer o gwestiynau'n rhoi'r opsiwn i'r ymatebwyr ddewis un neu sawl opsiwn i ddewis ohonynt, a gynhyrchodd ganlyniadau meintiol i'n galluogi ni, er enghraifft, i asesu faint o ymatebwyr oedd yn cytuno â datganiadau penodol. Daeth rhai cwestiynau i ben yn agored ac felly fe gynhyrchodd ganlyniadau ansoddol lle gallai'r ymatebwyr roi gwybodaeth ychwanegol i ni. Rhoddodd y mwyafrif o gwestiynau opsiynau i'r ymatebwyr ddewis ohonynt, gyda chategori ychwanegol o 'wybodaeth arall/ychwanegol' os nad oedd yr ymatebwr yn teimlo bod eu profiad wedi'i orchuddio'n ddigonol yn yr opsiynau a ddiffinnir ymlaen llaw, neu os oeddent am roi gwybodaeth ychwanegol i ni. Wrth ddadansoddi'r canlyniadau, mae'r canrannau a gynhwysir yn yr adran gryno yn canolbwyntio ar faint o ymatebion a gafwyd i'r opsiynau a ddiffiniwyd ymlaen llaw. Mae'r wybodaeth a ddarparwyd yn yr adrannau 'arall' wedi'i thynnu allan lle gwnaeth nifer o'r ymatebwyr sylwadau tebyg, ond mae'r holl ymatebion wedi eu hystyried fel rhan o'n ffordd o feddwl o ran y camau nesaf.

Mae'r rhan fwyaf o'r wybodaeth sydd ar gael sy'n gysylltiedig â TPM yn ansoddol ac yn anecdotaidd, yn seiliedig ar farn yr ymatebwyr. Ni fu'n bosibl trwy'r ymgynghoriad hwn i sefydlu data empirig ar union nifer y ceisiadau TPM mewn achosion RAOSO, tarddiad y ceisiadau hyn (hynny yw, p'un a oeddent yn tarddu o'r heddlu, y CPS, neu'r amddiffyn), pa mor bell yr oeddent neu ddim yn angenrheidiol ac yn gymesur, a materion i'w gwneud gydag amserlenni. Fodd bynnag, mae'r ymgynghoriad hwn wedi ein galluogi i gasglu gwybodaeth mewn astudiaeth sy'n canolbwyntio ar y pwnc hwn. Mae adran gryno'r ymateb ymgynghori hwn yn cynnig trosolwg o themâu ymatebion, ac mae Atodiad A yn cynnwys dadansoddiad manwl o'r ymatebion i bob cwestiwn.

Rhestr o'r ymatebwyr

Cafodd yr ymgynghoriad gyfanswm o 406 ymateb gan y mathau canlynol o ymatebwyr:

Math o Ymatebwr	Amledd	Canran (%)
Heddlu	203	50.0
CPS	34	8.4
Cyfreithwyr nad ydynt yn CPS	4	1.0
Dioddefwyr	1	0.2
Grwpiau Dioddefwyr	21	5.2
Trydydd partion	29	7.1
Heb ei ddyrannu	114	28.1
Cyfanswm	406	100

Mae'n werth nodi'r ystod o feintiau sampl ar gyfer y gwahanol grwpiau. I'r rhai sydd â llai o ymatebwyr, efallai na fydd unrhyw gasgliadau a dynnwyd mor gynrychioliadol. Mewn rhai achosion, gall un ymateb fod yn gynrychioliadol o sefydliad cyfan. Cyfeirir at y rhai nad oeddent yn darparu gwybodaeth am ba sefydliad neu grŵp yr oeddent yn perthyn iddynt fel rhai "heb eu datrys".

Crynodeb o'r ymatebion

Materion allweddol a godwyd yn adran 1 gan ymatebwyr y system cyfiawnder troseddol gan gynnwys gorfodi'r gyfraith, erlynwyr a chyfreithwyr nad ydynt yn CPS

Roedd adran 1 yn cynnwys cwestiynau ar gyfer gorfodi'r gyfraith, erlyn a chyfreithwyr amddiffyn a'r nod oedd sefydlu rhywfaint o wybodaeth sylfaenol am TPM: beth ydyw a pham a pha mor aml y gofynnir amdano. Oherwydd y gynulleidfa a fwriadwyd ar gyfer yr adran hon, mae'r crynodeb yn canolbwyntio ar ymatebwyr o blismona, y CPS a sefydliadau sy'n cynrychioli bargyfreithwyr.

Cytunodd yr ymatebwyr y gall TPM gynnwys unrhyw fath o gofnod neu ddeunydd perthnasol a ddelir gan gyrrff allanol². Roedd bron pob un o'r ymatebwyr hyn yn credu bod TPM fel arfer yn cael cais am ddiodeffwr, gyda llai yn dweud y gofynnwyd amdano am dystion³ neu amheuaeth. Fodd bynnag, roedd cytundeb cyffredinol y gellir gofyn amdano am ddiodeffwr, pobl dan amheuaeth neu dystion yn dibynnu ar yr amgylchiadau. Yn yr un modd, er i'r ymatebwyr nodi y gellid gofyn am TPM mewn amrywiaeth o wahanol fathau o droseddau, RAOSO a throseddau niwed uchel tebyg (Cam-drin Domestig ac Ecsploetio Plant yn Rhywiol) oedd y rhai y cyfeiriodd yr ymatebwyr atynt fel yr achosion mwyaf tebygol y gofynnwyd am TPM. Ymhellach, pan ofynnwyd iddo amcangyfrif amllder ceisiadau TPM, dywedodd 79% o'r ymatebwyr fod cais am TPM mewn 76-100% o ymchwiliadau RAOSO. Roedd grwpiau diodeffwr a ymatebodd i'r cwestiynau hyn yn cytuno bod TPM yn cael cais yn bennaf am y diodeffwr, a gofynnir amdano yn y mwyafrif helaeth o achosion. Nododd sefydliadau sy'n cynrychioli bargyfreithwyr, sy'n gweithio ar draws mathau o droseddau, fod TPM yn cael cais rheolaidd am ddiodeffwr, tystion ac unigolion dan amheuaeth, ond cytunodd ag ymatebwyr eraill y gofynnir am TPM mewn 76-100% o achosion RAOSO.

Nododd un ymatebwr heddlu, *"Mae'n ymddangos bod achosion treisio yn enwedig yn denu cryn dipyn o geisiadau deunydd trydydd parti ynghylch sesiynau cwnsela a therapi - boed hynny'n gysylltiedig â'r drosedd dan sylw neu beidio - gyda'r bwriad o ymwadu â diodeffwr a thystion"*. **Yn gyffredinol, mae'r ymatebion yn awgrymu, yn ymchwiliadau RAOSO, y gofynnir am TPM yn y mwyafrif llethol o achosion, a gofynnir amdano'n amlach am y diodeffwr yn hytrach na'r unigolyn dan amheuaeth.**

Rheidrwydd a Chymesuredd

Cafodd cyfranogwyr eu holi pam y gofynnir am TPM. O'r ymatebion a gafwyd gan yr heddlu, dywedodd 36% ei bod am gefnogi neu wrthbrofi llinell resymol o ymholiad, dywedodd 39% mai'r rheswm am hynny oedd eu bod wedi cael cais i wneud hynny gan y CPS neu blaid allanol arall, a dywedodd 21% ei bod yn arferol i wneud hynny.

² Mae'n bwysig nodi bod data iechyd (er enghraifft, nodiadau meddygol) yn dod o dan ddata categori arbennig a gellir ei brosesu os oes sail gyfreithlon ar gyfer gwneud hynny.

³ Ar rai cyfnodau o'r broses cyfiawnder troseddol, gall diodeffwr gael ei gyfeirio ato fel tyst. Yn yr achos hwn rydym yn defnyddio'r term i gyfeirio at berson a welodd neu a oedd â gwybodaeth am y drosedd nad yw'n ddiodeffwr.

Sylwodd ymatebwr o grŵp dioddefwyr, "mae'r heddlu'n gofyn am ddeunydd trydydd parti fel mater o drefn gan dybio y bydd y CPS yn gofyn iddyn nhw fod wedi gwneud hynny er mwyn iddyn nhw gyrraedd trothwy CPS i daliadau yn y wasg, ac os yw dioddefwyr/goroeswyr yn gwrthod gall oedi achosion ymhellach." Dywedodd ymatebwr plismona, "Fel ymchwilydd, cefais fy hyfforddi a'm goruchwyllo gan swyddogion heddlu, yn dditectifs a rhai nad ydynt yn dditectifs, ac fel ymchwilydd yr ydym yn wedi gwneud yn llwyr ni ystyriwch linellau ymholiad a cheisio deunydd yn unol â hynny. Roedd strategaeth ymchwiliol, yn ymarferol, yn llawer mwy ar hap na hyn. Teithiau pysgota⁴ yn hynod gyffredin ym mhob math o ymchwiliad. Mae hyn yn berthnasol ar draws y bwrdd ac nid i ddeunydd trydydd parti yn unig." Ar y llaw arall, dywedodd 75% o'r ymatebion a dderbyniwyd gan gyfranogwyr y CPS y gofynnwyd am TPM i gefnogi neu wrthbrofi llinell resymol o ymholiad. **Mae hyn yn awgrymu diffyg cydlyniant a chysondeb rhwng yr heddlu a'r CPS. Yn eu sylwadau ychwanegol, nododd nifer o ymatebwyr yr heddlu a'r CPS y gellid gofyn am TPM i brofi hygredd dioddefwyr.**

Pan ofynnwyd beth sy'n gyrru ceisiadau diangen ac anghymesur ar gyfer TPM, dim ond 1% o'r ymatebion a ddewiswyd oedd yn nodi bod ceisiadau bob amser yn angenrheidiol ac yn gymesur. Cynigiwyd amryw o resymau am hyn. Roedd 52% o'r ymatebion a ddewiswyd gan yr heddlu a 49% o'r ymatebion a ddewiswyd gan ymatebwyr anghysylltiedig yn teimlo bod ceisiadau diangen ac anghymesur yn cael eu gyrru gan y CPS naill ai drwy gais uniongyrchol, neu oherwydd bod yr heddlu'n rhagweld y bydd y CPS yn gofyn am swm mawr o ddeunydd. Dywedodd 17% yn rhagor o ymatebion a ddewiswyd gan yr heddlu fod cyfreithwyr amddiffyn yn gyrru'r ceisiadau. Roedd 10% o'r ymatebion a ddewiswyd gan gyfranogwyr CPS yn cytuno bod y CPS yn gyrru ceisiadau diangen ac anghymesur, roedd 22% yn credu eu bod wedi'u gyrru gan yr amddiffyniad, ac roedd 24% yn credu y byddai'r heddlu'n rhagweld y byddai'r CPS yn gofyn am nifer fawr o ddeunydd ac felly'n gor-ofyn am ddeunydd. **Mae hyn yn awgrymu bod ceisiadau diangen ac anghymesur ar gyfer TPM yn cael eu gyrru gan y CPS a'r amddiffynfa o leiaf, a gall hyn gael ei waethgu gan yr heddlu sy'n meddwl bod y CPS yn disgwyl nifer fawr o gofnodion.** Fodd bynnag, awgrymodd cymdeithas sy'n cynrychioli bargyfreithwyr fod y fframwaith cyfreithiol presennol yn golygu bod gofyn i geisiadau fod yn angenrheidiol ac yn gymesur ac mae hyn yn sicrhau eu bod. Er y gallai'r llywodraeth ystyried y gallai'r fframwaith cyfreithiol orchymyn y dylai ceisiadau fod yn angenrheidiol ac yn gymesur, mae tystiolaeth sylweddol o ymatebion i'r ymgynghoriad hwn sy'n awgrymu efallai na fydd y gyfraith bob amser yn cael ei defnyddio'n gywir, gan arwain at deithiau pysgota.

Roedd y mwyafrif o blismona, CPS ac ymatebwyr anghysylltiedig yn teimlo bod trydydd parti yn gyffredinol yn darparu'r deunydd y gofynnwyd amdano yn unig, er bod cyfran o'r ymatebwyr o'r tri grŵp yn nodi bod achlysuron pan fydd trydydd parti yn methu ag ymateb i geisiadau neu ddychwelyd gormod o wybodaeth. Nododd ymatebwr o blismona, "Mae'r cyfan yn dibynnu ar ba asiantaeth y mae'r cais wedi'i gyflwyno iddo, pa gyfleusterau sydd gan yr asiantaeth unigol i hwyluso darparu'r cais i gael mynediad i'r trydydd parti a hefyd y cyflwynir ceisiadau amser y flwyddyn." **Yn ysgubol, mae'n ymddangos mai'r neges gan ymatebwyr yw bod gallu trydydd parti i ymateb yn gyflym ac yn briodol i gais yn amrywio'n fawr o asiantaeth i asiantaeth.**

Amseroldeb

Cytunodd ymatebwyr o blismona (59%) a CPS (57%) nad yw trydydd parti yn dychwelyd deunydd trydydd parti o fewn amserlen resymol, gydag un cynrychiolydd plismona yn

⁴ Ymadrodd anffurfiol a ddefnyddir pan wneir ceisiadau hapfasnachol heb llinell resymol o ymholiad i'w cefnogi.

datgan: "Gall (y dychweliad) fod yn unrhyw le rhwng dyddiau a misoedd yn dibynnu ar y trydydd parti." O ran pam mae trydydd parti yn cymryd amser hir i ymateb i geisiadau, fe wnaeth lleiafrif o ymatebwyr plismona ddweud mai oherwydd ceisiadau gan blismona nad oedd yn ddigon clir, ond yn bennaf credwyd nad oedd y ceisiadau hyn yn flaenoriaeth i drydydd parti, nad oeddent wedi'u hyfforddi i ddelio â'r mathau hyn o geisiadau neu nad oedd ganddynt aelod staff penodol i'w trin. **Roedd bron pob plismona (91%) a CPS (90%) o ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n gryf bod oedi wrth dderbyn TPM gan drydydd parti yn achosi cryn dipyn effaith o ran hudo ymchwiliadau.** Er bod cymdeithas sy'n cynrychioli Bargyfreithwyr yn anghytuno y gall ceisiadau TPM arafu ymchwiliad, mae nifer yr ymatebion CPS a phlismona gwrthwynebol yn awgrymu y gall ceisiadau TPM gael effaith negyddol ar linell amser ymchwiliad mewn o leiaf. Gall yr effaith hon fod yn fwy amlwg yng nghamau cynharach ymchwiliad cyn i fargyfreithwyr gael eu cynnwys.

Fe ofynnion ni i'r ymatebwyr pa mor hir mae'n ei gymryd i gyhoeddi cais am TPM, ac roedd yr atebion mor amrywiol fel nad oedd modd darparu cyfartaledd ystyrlon. O ran syniadau am sut i wella ceisiadau sy'n dychwelyd yn amserol, cyfeiriodd yr ymatebwyr sy'n cynrychioli plismona a'r CPS tuag at brosesau a hyfforddiant mwy safonol i'r heddlu. Dywedodd ymatebwr CPS "*Dwi'n gwerthfawrogi bod o'n cymryd nhw [yr heddlu] amser hir... i gael mynediad i'r deunydd.... Mae ofn y byddan nhw'n colli rhywbeth. Mae angen hyfforddiant a goruchwyliaeth reolaidd ar swyddogion heddlu i wneud y gwaith hwn yn iawn.*"

Materion allweddol a godwyd yn adran 2 gan trydydd parti, grwpiau dioddefwyr a dioddefwyr.

Roedd adran 2 yn cynnwys cwestiynau wedi'u hanelu at ddeiliaid gwybodaeth trydydd parti a grwpiau dioddefwyr. Gofynnwyd i'r cyfranogwyr faint o TPM y gofynnir amdano fel arfer a pha mor hir y gallai'r ceisiadau hyn eu cymryd i'w cyflawni. Oherwydd pwy oedd yr adran hon wedi'i hanelu, mae'r crynodeb yn canolbwyntio ar ymatebion gan drydydd parti, dioddefwyr a grwpiau dioddefwyr.

Cyfrif o ddeunydd y gofynnir amdano a phrydlondeb ymateb i geisiadau

Pan ofynnwyd iddo faint y gofynnir am TPM yn gyffredinol am ddiodeffwr, dywedodd 58% o ymatebion trydydd parti a 94% o ymatebion grŵp dioddefwyr bod deunydd nad yw'n ymddangos ei fod yn ymwneud â'r drosedd honedig weithiau'n cael ei ofyn. Roedd y rhai sydd heb eu datrys gydag unrhyw grŵp, yn ogystal â chynrychiolwyr yr heddlu a'r CPS a ymatebodd i'r cwestiwn hwn yn gytûn i raddau helaeth â hyn. Dywedodd ymatebwr heddlu, "*Rydym yn y diwedd yn dal mwy o ddata ar ddiodeffwr nag amheuaeth, mae'n anodd gweithio allan pwy sydd ar brawf*". **Mae'n nodedig bod 69% o'r ymatebion yn nodi bod llawer o ddeunydd yn cael ei ofyn am ddiodeffwr nad yw'n ymddangos ei fod yn ymwneud â'r drosedd honedig.** Yn adran 1 uchod, awgrymodd bargyfreithwyr fod ceisiadau TPM fel arfer yn angenrheidiol ac yn gymesur. Mae'r ffaith bod gan y rhai sydd â phrofiad rheng flaen (plismona, CPS, deiliaid gwybodaeth trydydd parti a grwpiau dioddefwyr) farn groes yn nodedig. Gofynnwyd cwestiwn am beth sy'n atal dychweliad amserol TPM gyda thri ateb posibl yn ymwneud â chyfrif y cais, eglurder y cais, ac argaeledd unigolion sydd wedi'u hyfforddi i ymateb i geisiadau. Roedd cytundeb cyffredinol ar draws grwpiau (trydydd parti, grwpiau dioddefwyr, CPS, plismona a heb eu datrys) bod

ceisiadau am nifer fawr o ddogfennau yn cymryd amser hir i'w cyflawni. Nododd ymatebwr grŵp dioddefwyr "*Llawer iawn o wybodaeth, o bosibl mewn lleoliadau gwahanol a nifer fawr o ddogfennau y gofynnir amdanynt fel mater o drefn... cymryd amser hir i'w gyflawni*". Fodd bynnag, roedd safbwyntiau eraill ynglŷn â rhesymau posib, gyda thrydydd partïon a grwpiau dioddefwyr yn cytuno bod ceisiadau gan yr heddlu yn aneglur ac mae angen egluro cyn y gellir eu cwblhau. Dywedodd un cynrychiolydd heddlu fod "*Nid ydym yn ddigon penodol gyda pha wybodaeth sydd ei hangen arnom...*" Roedd plismona, CPS ac ymatebwyr anghysylltiedig yn rhoi mwy o bwysigrwydd i'r ffaith nad oes unrhyw un mewn sefydliadau trydydd parti sydd wedi'u hyfforddi i drin ceisiadau TPM. **Mae hyn yn awgrymu bod ceisiadau cyfaint mawr yn broblematic o ran dychweliad cyflym, a bod o leiaf mewn rhai achosion yn gyfuniad o aneglur Gall ceisiadau'r heddlu a/neu ddiffyg staff hyfforddedig mewn sefydliad trydydd parti hefyd fod yn cyfrannu ffactorau sy'n arafu gallu trydydd parti i ymateb i gais.**

Nod sawl cwestiwn yn yr adran hon oedd sefydlu amserlen ar gyfartaledd o gwmpas pa mor hir mae'n cymryd trydydd parti i ymateb i geisiadau am ddeunydd. Dangosodd ymatebion gan drydydd partïon, grwpiau dioddefwyr, plismona a CPS amrywiad mawr mewn amserlenni. **Nid yw'n bosibl felly nodi cyfartaledd cyffredinol ar gyfer beth yw amser ymateb cyflym neu araf.**Mae rhywfaint o amrywiad yn debygol o fod yn anochel oherwydd cynnwys ceisiadau unigol, a fydd yn wahanol yn dibynnu ar ffeithiau'r achos.

Materion allweddol a godwyd yn adran 3 gan bob grŵp

Roedd adran 3 yn cynnwys cwestiynau i'r holl ymatebwyr gynnig eu barn ar atebion polisi arfaethedig i fynd i'r afael â'r materion sy'n gysylltiedig â cheisiadau'r heddlu am TPM. Mesurwyd y cwestiynau yn yr adran hon ar raddfa o faint yr oedd yr ymatebwr yn cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad, gyda meysydd testun agored am ragor o fanylion. Cafodd yr ymatebion eu rhestru fesul datganiad isod.

Roedd y mwyafrif o'r ymatebwyr, ar draws pob grŵp, naill ai'n cytuno neu'n cytuno'n gryf gyda'r cynigion. Dywedodd un cynrychiolydd plismona "*Holl... yn gamau cadarnhaol i wella 3rd ceisiadau am ddeunydd y pleidiau*". Dywedodd ymatebwr CPS, "*Rwy'n cytuno, dylai fod tryloywder yn y pen draw a dylen ni allu dweud wrth dioddefwyr pam ein bod yn gofyn a beth i'w ddisgwyl. Yna, dylid cyflwyno proses safonedig i drydydd parti ddelio â'r wybodaeth.*" Dywedodd grŵp dioddefwyr, "*Credwn fod deddfwriaeth newydd sy'n amlinellu fframwaith clir ar gyfer ceisiadau gan yr heddlu am wybodaeth am dioddefwyr yn nwylo trydydd parti... yn angenrheidiol i wneud yn glir fwriad y llywodraeth sef bod yn rhaid i'r gwiriadau hygrededd hapfasnachol hyn ddod i ben.*"

- **Mae ymgysylltu â Chyngor Cynnar gyda Gwasanaeth Eryl y Goron mewn achosion o dreisio yn helpu i sicrhau bod ceisiadau am TPM yn angenrheidiol ac yn gymesur, wrth geisio llinell resymol o ymholiad.**O ystyried yr holl ymatebion o bob rhan o'r gwahanol grwpiau, roedd 64% yn cytuno neu'n cytuno'n gryf gyda'r datganiad hwn. Roedd y CPS yn uchel o blaid gyda 91% o'r rheiny yn cynrychioli'r CPS yn gytûn. Roedd yr heddlu'n dal i fod yn gytûn i raddau helaeth gyda 60% o'r ymatebwyr hyn yn cytuno neu'n cytuno'n gryf. Roedd dau sefydliad

sy'n cynrychioli bargyfreithwyr hefyd yn tueddu i gytuno, yn eu hymatebion, bod Cyngor Cynnar yn arf gwerthfawr. Roedd 43% o'r rheiny sy'n cynrychioli grwpiau dioddefwyr yn cytuno a 43% ddim yn cytuno nac yn anghytuno. Roedd rhai ymatebwyr grŵp dioddefwyr yn cwestiynu gwerth cyngor cynnar os yw ceisiadau anghymesur a diangen yn tarddu o'r CPS.

- **Dylai fod dyletswydd statudol ar blismona i ofyn am ddeunydd trydydd parti yn unig sy'n angenrheidiol ac yn gymesur, wrth fynd ar drywydd llinell resymol o ymholiad ar gyfer ymchwiliad.** 87% o'r holl ymatebwyr oedd yn cytuno neu'n cytuno'n gryf â'r cynnig hwn. Roedd cytundeb yn eithaf cyson ar draws pob grŵp, gyda 100% o grwpiau dioddefwyr, 89% o'r heddlu a 65% o ymatebwyr CPS yn cytuno neu'n cytuno'n gryf. Roedd yna lefel ychydig yn is o gytundeb CPS, a oedd yn seiliedig ar Roedd yn ymddangos bod rhagor o wybodaeth a ddarparwyd, oherwydd pryderon am weithredu a hyfforddiant i sicrhau bod yr heddlu'n deall yn iawn, ac yn cael eu hyfforddi i wneud cais, unrhyw ddyletswyddau newydd.
- **Dylai fod dyletswydd statudol ar blismona i ddarparu gwybodaeth lawn i'r person y gofynnir am ddeunydd y trydydd parti amdano. Gallai hyn gynnwys manylion am y wybodaeth sy'n cael ei cheisio, y rheswm pam a sut y bydd y deunydd yn cael ei ddefnyddio, a'r sail gyfreithiol i'r cais.** Roedd 70% o'r holl ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n gryf â'r cynnig hwn. Ar draws pob grŵp, nododd y rhai a oedd yn anghytuno efallai na fydd bob amser yn briodol darparu gwybodaeth lawn i'r person y gofynnir am y TPM amdano gan y gallai ragfarnu'r ymchwiliad, yn mynd yn groes i gyfrinachedd neu fel arall ddim yn bosibl mewn rhai senarios megis pan fydd angen y TPM fel rhan o ymchwiliad cudd.
- **Dylai fod dyletswydd statudol ar blismona, yn eu ceisiadau am wybodaeth i drydydd parti, i fod yn glir ynghylch y wybodaeth sy'n cael ei cheisio, y rheswm pam, sut y bydd y deunydd yn cael ei ddefnyddio a'r sail gyfreithiol ar gyfer y cais.** Ystyried ymatebwyr sy'n cynrychioli'r heddlu, CPS, trydydd parti a grwpiau dioddefwyr yn y drefn honno, cytunodd o leiaf 79% o bob grŵp neu gytunwyd yn gryf gyda'r cynnig hwn.
- **Dylai fod cod ymarfer i gyd-fynd â'r dyletswyddau newydd a amlinellir uchod er mwyn ychwanegu eglurder ar y disgwyliadau ar blismona a hyrwyddo cysondeb yn ymarferol.** Roedd 85% o'r holl ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n gryf â'r cynnig hwn, gyda lefelau uchel o gytundeb o fewn pob grŵp priodol o ymatebwyr sy'n cynrychioli'r heddlu, CPS, trydydd parti a grwpiau dioddefwyr.

Roedd nifer o'r ymatebwyr yn cyfeirio y byddai angen i'r dyletswyddau uchod fod yng nghwmni cynllun gweithredu priodol, yn ogystal â sefydliadau sy'n deall y canlyniadau dros beidio â chadw atynt. Nododd rhai ymatebwyr yn ychwanegol y dylai dyletswyddau ymestyn i'r CPS ac ymarferwyr amddiffyn, gan y gall ceisiadau TPM diangen ac anghymesur darddu o'r ffynonellau hyn.

Gwnaeth y rhai oedd yn anghytuno â'r cynigion hynny am sawl rheswm sy'n digwydd yn gyffredin. Roedd y rhain yn cynnwys y dyletswyddau sydd eisoes yn bodoli yng nghyfraith diogelu data a dylid hyfforddi'r heddlu i'w cymhwyso, a phryderon ynghylch y baich

gweinyddol ychwanegol posib ar yr heddlu. Er bod fframwaith cyfreithiol presennol, mae'r ymatebion i'r ymgynghoriad hwn yn awgrymu nad yw bob amser yn cael ei gymhwyso'n gywir ac mae'r gefnogaeth ysgubol ar gyfer dyletswyddau newydd yn awgrymu y byddai'r rhai sy'n ystyried ceisiadau TPM amlaf (yr heddlu a CPS) yn elwa o eglurder ychwanegol. Er y gallai hyfforddiant helpu i hyrwyddo cydymffurfiaeth â deddfau presennol, mae creu dyletswyddau newydd yn ffordd effeithiol o sicrhau cysondeb ledled Cymru a Lloegr.

Y camau yr ydym yn ymrwymo i'w cymryd

Mae'r ymatebion i'r ymgynghoriad hwn yn ategu'r canfyddiadau yn yr Adolygiad Treisio ac yn cyd-fynd â Barn yr ICO, y gall ceisiadau'r heddlu am ddeunydd trydydd parti fod yn ddiangen ac yn anghymesur. Felly, rydym yn ymrwymo i fwrw ymlaen â mesurau, a fydd yn cynnwys deddfwriaeth pan fydd amser Seneddol yn caniatáu, i sicrhau bod angen ceisiadau'r heddlu am TPM ac yn gymesur. Byddwn hefyd yn gweithio gyda'r heddlu a CPS i archwilio ffyrdd y gallant ymgysylltu'n gyson â Chyngor Cynnar i osod y paramedrau ar gyfer TPM yn gynnar yn yr ymchwiliad.

Drwy gydol yr ymgynghoriad, cododd yr ymatebwyr nifer o faterion sy'n disgyn y tu allan i gwmpas y cynigion polisi yn adran 3 yr ymgynghoriad. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Dyletswyddau ychwanegol ar y CPS ac amddiffyn, yn debyg i'r rhai a amlinellir yn adran 3 yr ymgynghoriad.
- Dyletswydd ychwanegol ar blismona i sicrhau bod yr heddlu'n cael caniatâd heb orfodaeth gan ddiodefwyr cyn symud ymlaen gyda cheisiadau TPM.
- Mynediad at gymorth cyfreithiol annibynnol neu gyngor i ddiodefwyr ynghylch ceisiadau am wybodaeth bersonol.
- Mae amddiffyniad cyfreithiol ychwanegol ynghylch mynediad yr heddlu at nodiadau therapi cyn treial i sicrhau nad yw diodefwyr yn cael eu hannog i beidio â chael cymorth.
- Hyfforddiant neu ganllawiau ychwanegol i'r heddlu, CPS, cyfreithwyr amddiffyn a thrydydd partion sy'n prosesu ceisiadau TPM.
- Mae safoni gwell i sicrhau arfer yn gyson ar draws y wlad.

Rydym yn ddiolchgar i'r ymatebwyr am godi'r pwyntiau hyn. Bydd y dyletswyddau yr ydym wedi ymrwymo i archwilio deddfwriaeth arnynt yn mynd i'r afael â rhai o'r rhain, yn enwedig rhai safoni a chanllawiau ychwanegol drwy'r cod ymarfer newydd. Bydd dull cymesur a chyson hefyd yn cael ei gefnogi drwy hysbysiadau deunydd trydydd parti Cyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu (NPCC), sydd ar hyn o bryd yn cael eu datblygu ac sydd i fod i gael eu cyflwyno ar draws holl heddluoedd Cymru a Lloegr.

Mae gwaith ychwanegol ar y gweill ar draws y system cyfiawnder troseddol i archwilio rhai o'r materion eraill hyn. Mae'r Weinyddiaeth Gyfiawnder wedi ymgynghori'n ddiweddar ar opsiynau i wella cefnogaeth neu gyngor cyfreithiol i ddiodefwyr trais rhywiol neu ymosodiad rhywiol difrifol ynghylch ceisiadau gwybodaeth bersonol, gan gynnwys ceisiadau'r heddlu am lawrlwythiadau ffôn symudol a chofnodion cyfryngau cymdeithasol. Mae canlyniadau'r ymgynghoriad hwn yn cael eu hadolygu a bydd y camau nesaf yn cael eu cyhoeddi maes o law. Fel rhan o'i adolygiad o ddeddfau sy'n llywodraethu treialon troseddau rhywiol, mae Comisiwn y Gyfraith yn archwilio datgelu ac admissibility cofnodion personol achwynwyr, gan gynnwys nodiadau therapi cyn treial a chofnodion lle mae disgwyliad rhesymol o breifatrwydd. Mae disgwyl adroddiad terfynol yn 2023, a bydd y llywodraeth yn ymateb i unrhyw argymhellion a wnaed maes o law.

Rydym wedi ymrwymo i barhau i weithio ar draws y system cyfiawnder troseddol, ac ochr yn ochr â rhaglenni eraill gan gynnwys Operation Soteria, i sicrhau bod diodefwyr yn teimlo'n hyderus na fydd eu cofnodion personol yn cael eu trin yn ddiangen ac nad nhw yw'r rhai sy'n destun ymchwiliad.

Atodiad A: Rhestr ymatebion yn llawn

Adran 1: Cwestiynu gorfodi'r gyfraith, erlynwyr, a chyfreithwyr amddiffyn, dadansoddi'r holl ymatebion

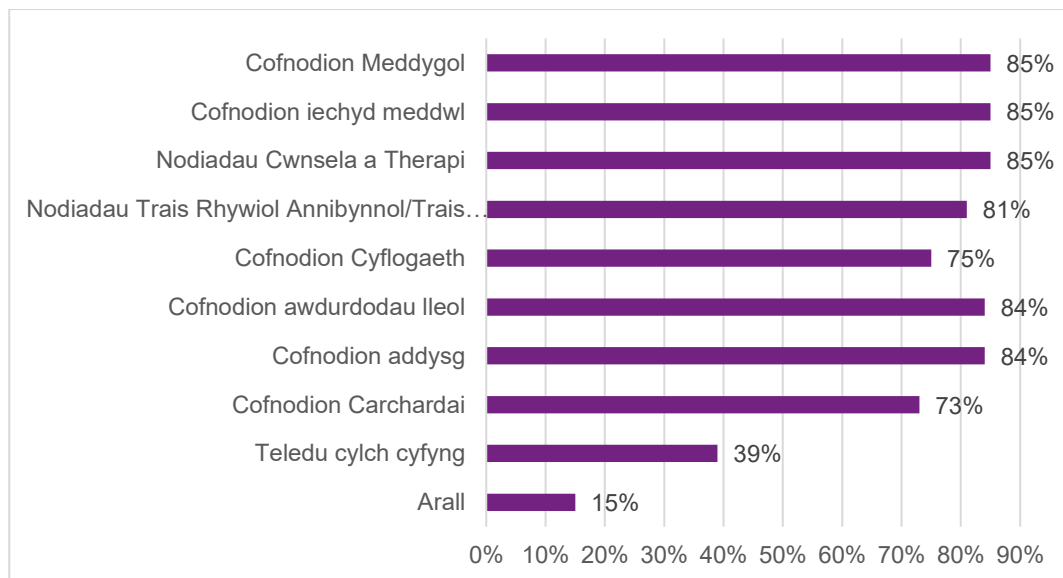
1.1 Crynodeb

Yn yr adran hon, fe ofynnion ni beth yw deunydd trydydd parti a pham a pha mor aml y gofynnir amdano.

1.2 Ymatebion

1. Pa fath o ddeunydd wyt ti'n meddwl sy'n gyfystyr â deunydd trydydd parti?

Ceisiodd y llywodraeth farn am yr hyn sy'n gyfystyr â deunydd trydydd parti. Rhoddwyd yr opsiynau canlynol i'r ymatebwyr: cofnodion meddygol; cofnodion iechyd meddwl; nodiadau cwnsela a therapi; nodiadau cynghorydd trais rhywiol/trais domestig annibynnol; cofnodion cyflogaeth; cofnodion awdurdodau lleol; cofnodion addysg; cofnodion carchardai; a theledu cylch cyfyng. Gofynnwyd i'r ymatebwyr wirio'r cyfan sy'n berthnasol.

Arall _____	15%
Teledu cylch cyfyng	39%
Cofnodion Carchardai	73%
Cofnodion addysg	84%

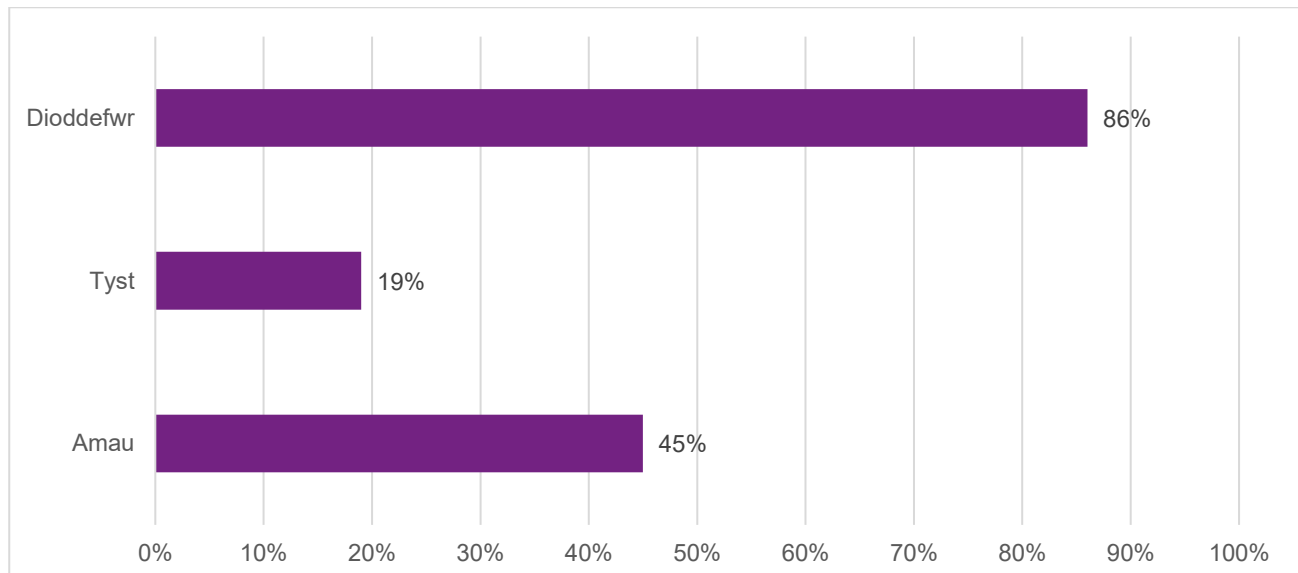
Cofnodion awdurdodau lleol	84%
Cofnodion Cyflogaeth	75%
Nodiadau Trais Rhywiol Annibynnol/Trais yn y Cartref	81%
Nodiadau Cwmsela a Therapi	85%
Cofnodion iechyd meddwl	85%
Cofnodion Meddygol	85%

Nodiadau cwnsela a therapi, cofnodion iechyd meddwl a chofnodion meddygol gafodd eu dewis fwyaf fel deunyddiau sy'n gyfystyr â deunydd trydydd parti (pob un yn cael eu dewis gan 364 o ymatebwyr). Cytunodd y mwyafrif o'r ymatebwyr fod deunydd trydydd parti yn gyfystyr ag unrhyw ddeunydd perthnasol sydd gan sefydliad trydydd parti. Mae hyn yn unol â diffiniad y Twrnai Cyffredinol bod *Deunydd a ddelir gan berson, sefydliad, neu adran y llywodraeth ar wahân i'r ymchwilydd a'r erlynydd yw 'deunydd trydydd parti, naill ai o fewn y DU neu y tu allan i'r DU. Nid yw trydydd parti yn ymwneud yn uniongyrchol â'r achos dan sylw, ond gall ddal gwybodaeth sy'n berthnasol iddo'*.

Cofnodion ariannol; cyfathrebu symudol; gwasanaethau prawf a chyfreithiol; Roedd sefydliadau crefyddol a chlinigau iechyd rhywiol yn categorïau ychwanegol a amlygwyd gan ymatebwyr fel deunydd trydydd parti.

2. Ynglŷn â phwy y gofynnir am ddeunydd trydydd parti fel arfer?

Gofynnodd yr ymgynghoriad i bwy y gofynnir am ddeunydd trydydd parti fel arfer, gyda'r cyfranogwyr yn cael cais i wirio'r cyfan sy'n berthnasol.

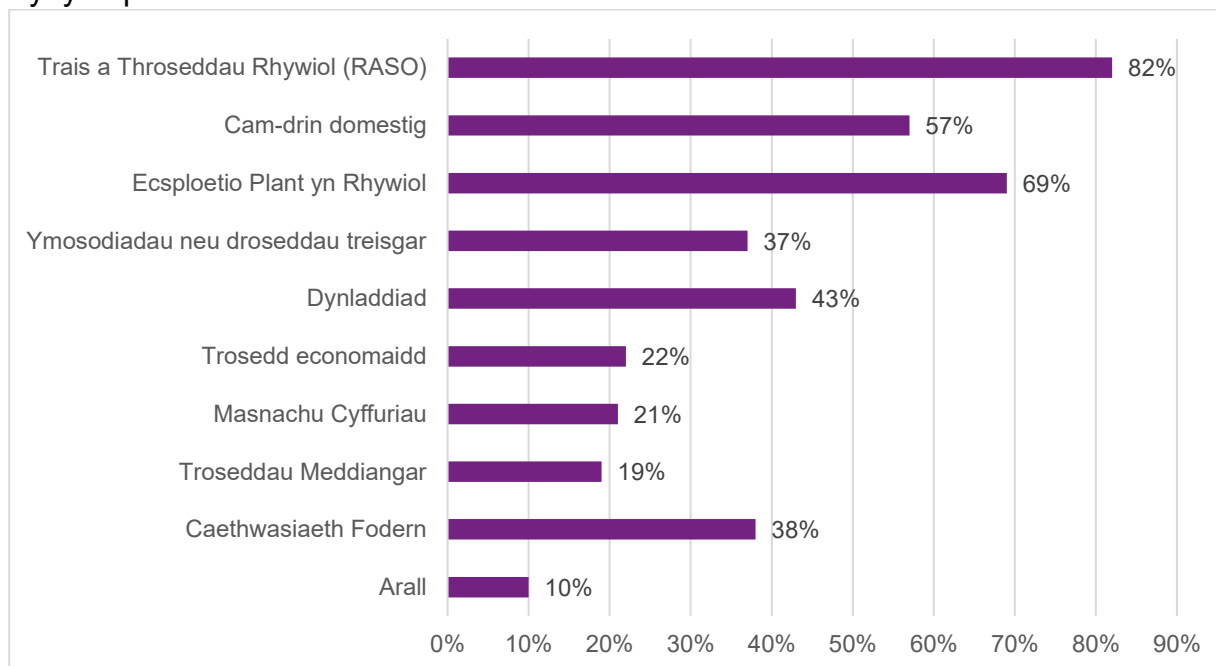
Amau	45%
Tyst	19%
Dioddefwr	86%

Dywedodd 86% o'r ymatebwyr fod deunydd trydydd parti fel arfer yn cael ei ofyn am ddiodefwr a cheisir yn llai aml mewn perthynas â'r amheuaeth, gyda dim ond 45% o'r ymatebwyr yn adrodd hyn.

Roedd 98% o'r heddlu a 100% o ymatebwyr CPS yn credu bod deunydd trydydd parti fel arfer yn cael ei ofyn am ddiodefwr.

3. Ym mha fathau o ymchwiliadau ydych chi'n gofyn am ddeunydd trydydd parti?

Gofynnodd y llywodraeth am farn ar ba fathau o ymchwiliadau y gofynnir am ddeunydd trydydd parti.

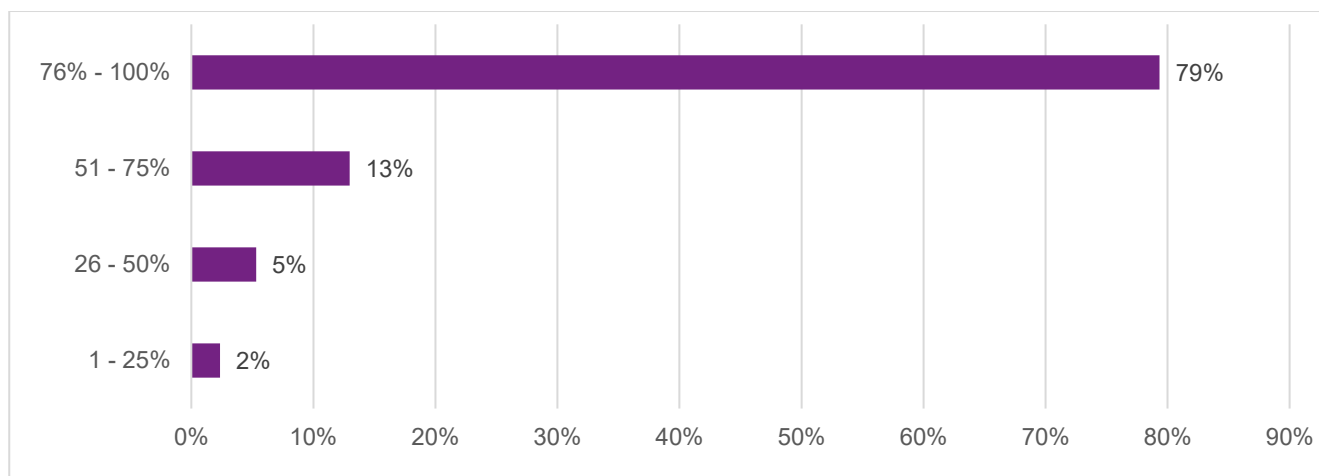
Arall	10%
Caethwasiaeth Fodern	38%
Troseddau Meddiangar	19%
Masnachu Cyffuriau	21%
Trosedd economaidd	22%
Dynladdiad	43%
Ymosodiadau neu droseddau treisgar	37%
Ecsploetio Plant yn Rhywiol	69%
Cam-drin domestig	57%
Trais a Throseddau Rhywiol (RASO)	82%

Dewisodd dros hanner yr ymatebwyr droseddau tebyg i RAOSO (RAOSO, cam-drin domestig a cham-fanteisio rhywiol ar blant) fel mathau o ymchwiliadau lle gofynnir am ddeunydd trydydd parti, gyda rhai ymatebwyr yn nodi y bydd bron pob math o ymchwiliad

yn cynnwys rhyw elfen o geisiadau deunydd trydydd parti. Troseddau meddiangar oedd y math lleiaf dethol o ymchwiliad lle gellir gofyn am ddeunydd trydydd parti. Fel gyda chaniatâd eang, deunydd trydydd parti mae ceisiadau ar y cyfan yn fwy amlwg mewn troseddau tebyg i RAOSO lle mae hygredd sy'n canolbwyntio ar ddiodefwr yn broblem o'i gymharu â mathau eraill o droseddau.

4. Rydym yn deall y gall ceisiadau am ddeunydd trydydd parti fod yn broblem benodol mewn ymchwiliadau RAOSO. Yn eich profiad chi, yn fras pa gyfran o ymchwiliadau RAOSO y gofynnir am ddeunydd trydydd parti?

Gofynnodd yr ymgynghoriad pa gyfran o ymchwiliadau RAOSO gofynnir yn fras am ddeunydd trydydd parti.

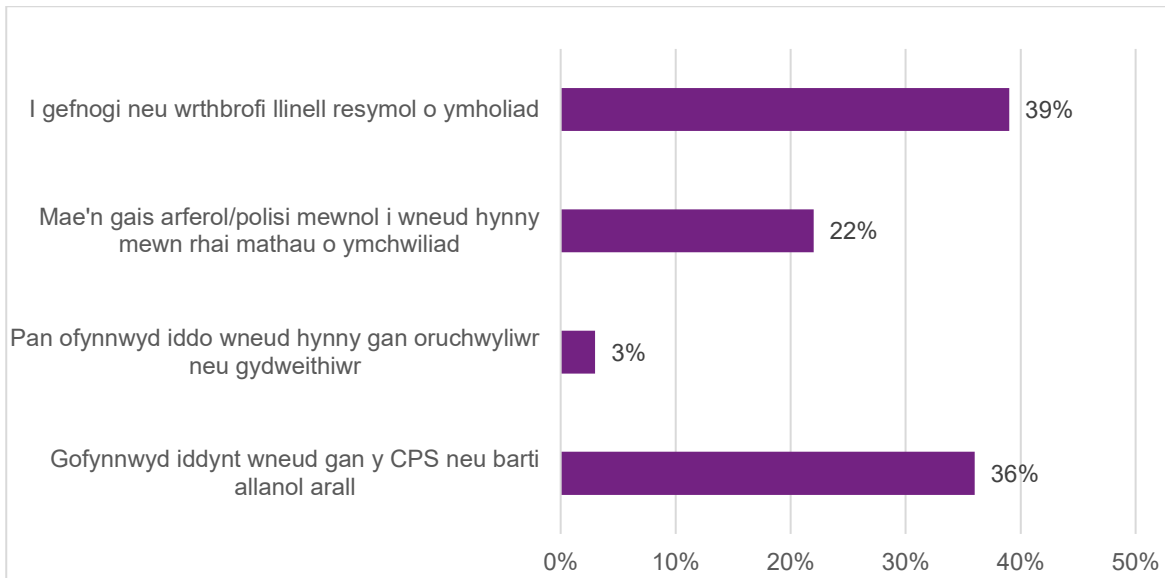

76% - 100%	79%
51% - 75%	13%
26% - 50%	5%
1% - 25%	2%

Roedd 79% o'r ymatebwyr yn cytuno bod cais am ddeunydd trydydd parti mewn tua 76-100% o ymchwiliadau RAOSO.

5. Pam y gofynnir am ddeunydd trydydd parti?

Gofynnodd y llywodraeth am farn pam y gofynnir am ddeunydd trydydd parti fel arfer yn ystod ymchwiliad. Y mwyafrif o'r ymatebwyr oedd yr heddlu (50%); Roedd 8% o'r ymatebwyr yn CPS; Roedd 42% o'r ymatebwyr yn gysylltiadau eraill.

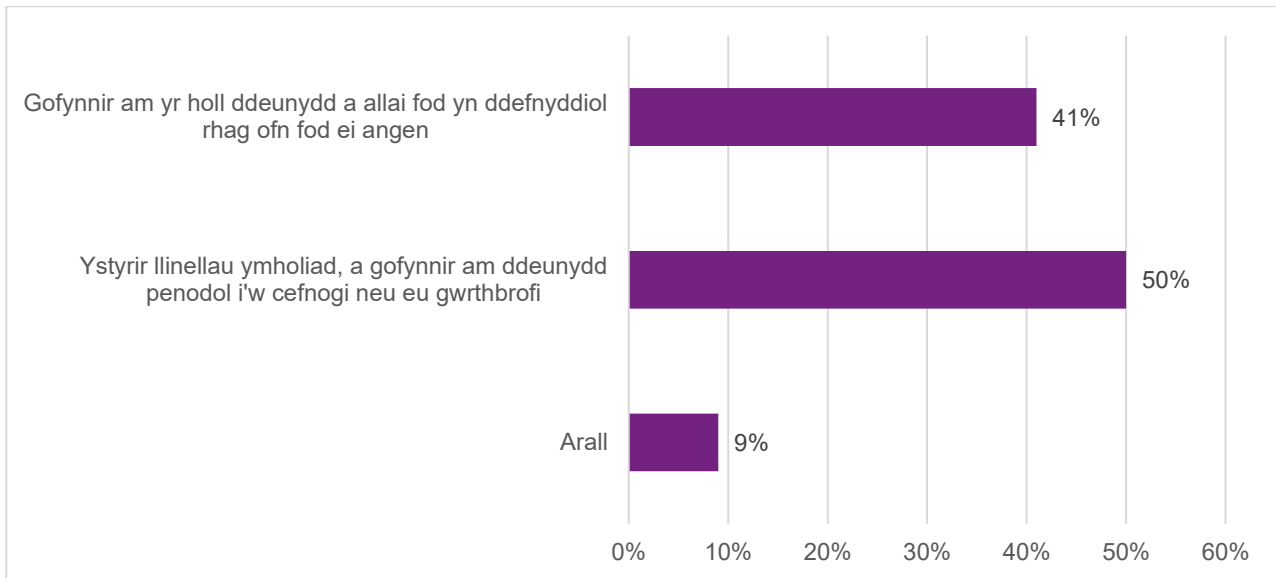
Gofynnwyd iddynt wneud gan y CPS neu barti allanol arall	36%
Pan ofynnwyd iddo wneud hynny gan oruchwyliwr neu gydweithiwr	3%
Mae'n gais arferol/polisi mewnlol i wneud hynny mewn rhai mathau o ymchwiliad	22%
I gefnogi neu wrthbrofi llinell resymol o ymholiad	39%

Er bod 39% o'r ymatebion yn cytuno ei bod am gefnogi neu wrthbrofi llinell resymol o ymholiad, dywedodd 36% o'r ymatebion bod y CPS neu'r blaid allanol arall yn gofyn iddynt wneud hynny a 22% o ymatebion i ddweud ei fod yn gais arferol.

Arwyddion o ymatebion a ysgrifennwyd yn yr adran wybodaeth ychwanegol yw bod gan y mwyafrif o'r ymatebwyr ddealltwriaeth gyffredinol y dylai ceisiadau deunydd trydydd parti fod yn rhan o linell resymol o ymholiad, ond ei fod weithiau'n dod yn arferol neu y gellir ei ategu gan fod eisiau asesu hygyrdedd dioddefwr.

6. Sut ydych chi'n penderfynu beth a faint o ddeunydd i ofyn amdano gan drydydd parti?

Gofynnodd y llywodraeth am farn ar sut mae'r ymatebwyr yn gyffredinol yn penderfynu beth a faint o ddeunydd i ofyn amdano gan drydydd parti.

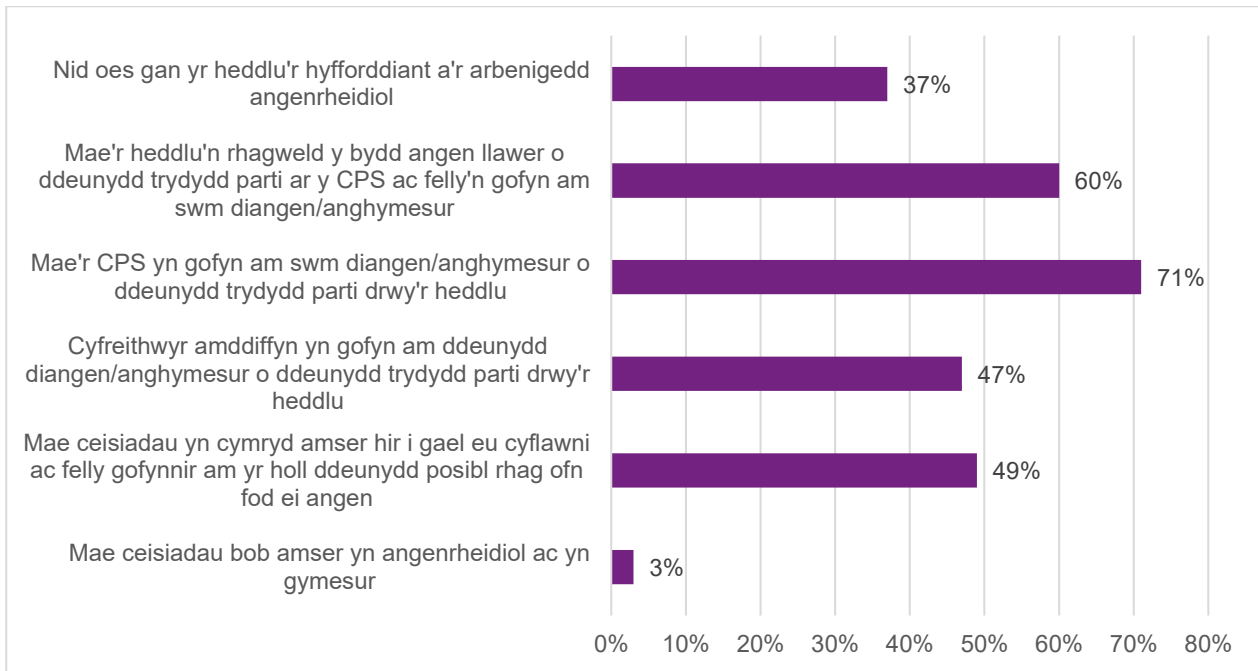
Arall _____	9%
Ystyrir llinellau ymholiad, a gofynnir am ddeunydd penodol i'w cefnogi neu eu gwrthbrofi	50%
Gofynnir am yr holl ddeunydd a allai fod yn ddefnyddiol rhag ofn fod ei angen	41%

Dyweddodd tua hanner yr ymatebwyr fod llinellau rhesymol o ymholi yn cael eu hystyried, a gofynnir am ddeunydd penodol i'w cefnogi a'u gwrthbrofi. Fodd bynnag, nododd 41% o'r ymatebwyr y gofynnir am yr holl ddeunydd a allai fod yn ddefnyddiol rhag ofn y bydd ei angen.

Adroddodd rhai ymatebwyr yn yr adran wybodaeth ychwanegol yr anawsterau wrth gyhoeddi ceisiadau deunydd trydydd parti wedi'u targedu. Dywedodd yr ymatebwyr efallai na fydd gan drydydd parti'r adnoddau angenrheidiol i allu darparu deunydd trydydd parti penodol, a allai effeithio ar ansawdd a maint y ffurflenni.

7. Yn eich barn chi, beth yw ceisiadau diangen ac anghymesur am ddeunydd trydydd parti sy'n cael eu gyrru gan?

Gofynnwyd i'r ymatebwyr beth sy'n gyrru ceisiadau diangen ac anghymesur am ddeunydd trydydd parti, gan wirio'r cyfan sy'n berthnasol. Daeth y rhan fwyaf o'r ymatebion (50%) i'r cwestiwn hwn gan swyddogion yr heddlu. Roedd tua 8% o'r ymatebwyr yn CPS ac roedd 42% o'r ymatebwyr yn dod o'r categorïau ymateb eraill.

Mae ceisiadau bob amser yn angenrheidiol ac yn gymesur	3%
Mae ceisiadau yn cymryd amser hir i gael eu cyflawni ac felly gofynnir am yr holl ddeunydd posibl rhag ofn fod ei angen	49%
Cyfreithwyr amddiffyn yn gofyn am ddeunydd diangen/anghymesur o ddeunydd trydydd parti drwy'r heddlu	47%
Mae'r CPS yn gofyn am swm diangen/anghymesur o ddeunydd trydydd parti drwy'r heddlu	71%
Mae'r heddlu'n rhagweld y bydd angen llawer o ddeunydd trydydd parti ar y CPS ac felly'n gofyn am swm diangen/anghymesur	60%
Nid oes gan yr heddlu'r hyfforddiant a'r arbenigedd angenrheidiol	37%

Dywedodd canran fach iawn (3%) o'r ymatebion fod ceisiadau bob amser yn angenrheidiol ac yn gymesur, tra bod 71% o'r ymatebion yn dweud mai'r CPS oedd y grym y tu ôl i geisiadau diangen ac anghymesur ar gyfer deunydd trydydd parti. Roedd rhai ymatebion yn nodi y gallai hyn fod oherwydd bod swyddogion heddlu'n rhagweld y bydd y CPS yn gofyn am bob deunydd trydydd parti i wneud penderfyniad gwefru.

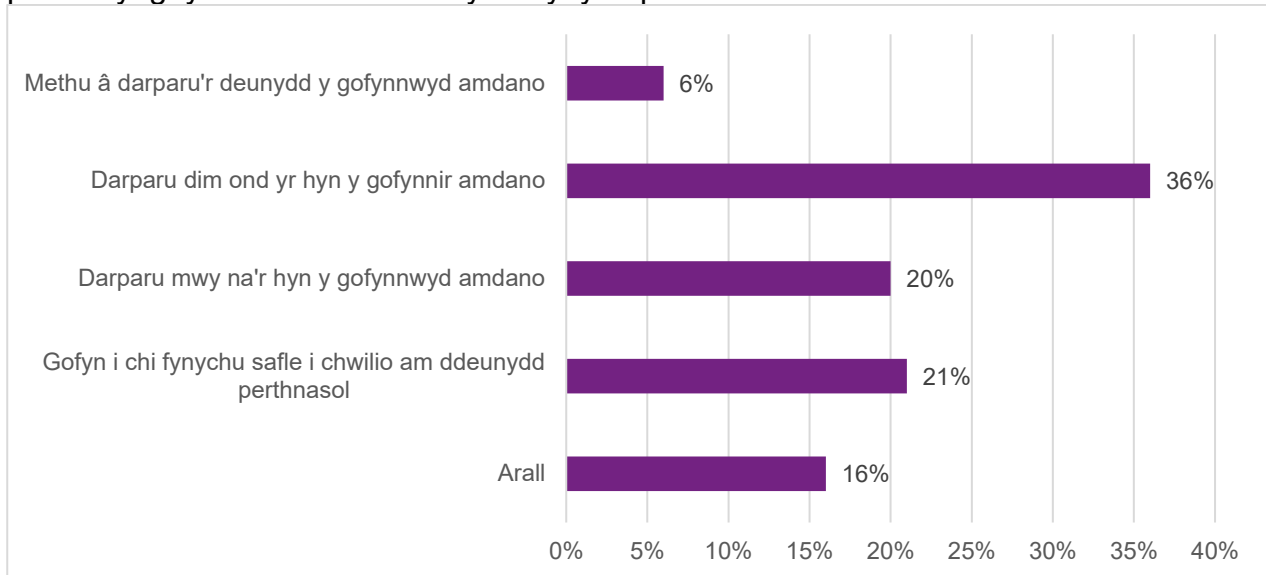
Cyhoeddi ceisiadau am ddeunydd trydydd parti (cwestiynau 8, 9 a 10)

Gofynnodd y llywodraeth am farn am ba mor hir mae'n ei gymryd i gyhoeddi cais am ddeunydd trydydd parti ac a yw hyn yn wahanol i fath o ymchwiliad. Dywedodd 56% o'r ymatebwyr nad oedd yr amser y mae'n ei gymryd i gyhoeddi cais trydydd parti yn wahanol i fath o ymchwiliad. Arwyddion o rai ymatebion yw y gallai hyn fod yn fwy dibynnol ar natur a chymhlethdod yr achos yn hytrach na math o ymchwiliad. Roedd barn gymysg ynglŷn â'r amser a gymerodd i gyhoeddi cais trydydd parti. Gan fod llinellau amser yn amrywio'n eang, nid oedd modd amcangyfrif cyfartaledd ystyrion.

11. Yn eich profiad chi, gwnewch trydydd parti'n yr ydych wedi gofyn am wybodaeth yn gyffredinol:

- a. **Methu â darparu'r deunydd y gofynnwyd amdano**
- b. **Darparu dim ond yr hyn y gofynnir amdano**
- c. **Darparu mwy na'r hyn y gofynnwyd amdano**
- d. **Gofyn i chi fynychu safle i chwilio am ddeunydd perthnasol**

Gofynnodd yr ymgynghoriad am farn gan ymgynghori ar eu profiadau gyda thrydydd partion ynghylch ceisiadau deunydd trydydd parti.

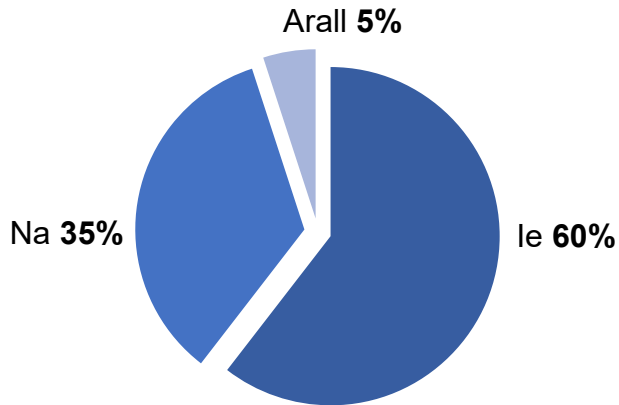

Arall	16%
Gofyn i chi fynychu safle i chwilio am ddeunydd perthnasol	21%
Darparu mwy na'r hyn y gofynnwyd amdano	20%
Darparu dim ond yr hyn y gofynnir amdano	36%
Methu â darparu'r deunydd y gofynnwyd amdano	6%

O'r 402 o gyfanswm ymatebion a dderbyniwyd, cytunodd 36% bod trydydd parti ar y cyfan yn darparu'r hyn y gofynnir amdano yn unig a dim ond 6% a nododd fod trydydd parti wedi methu â darparu'r hyn y gofynnwyd amdano. Dywedodd 21% o'r ymatebion bod rhai trydydd parti eu hangen i fynd i'r safle i chwilio am ddeunydd perthnasol. Roedd rhai ymatebion yn tynnu sylw at yr effaith y mae'r arfer hwn yn ei gael ar adnoddau'r heddlu a'r potensial o ddod i gysylltiad â deunydd nad yw'n berthnasol i'r ymchwiliad.

Rhoddodd 65 o ymatebwyr sylwadau ychwanegol i roi ateb i'r cwestiwn hwn. Fe wnaeth rhai ymatebwyr ailddatgan bod y maint a'r ansawdd yn amrywiol rhwng trydydd parti wrth iddyn nhw weithredu o dan bolisiau gwahanol. Er enghraifft, nododd rhai ymatebwyr y gallai'r deunydd a ddychwelir gan drydydd parti gael ei olygu neu fod angen llenwi ffurflenni ychwanegol gan y swyddog ymchwilio i'r trydydd parti. Mae'r llywodraeth o'r farn y gallai hyn fod oherwydd natur sensitif y wybodaeth sydd gan y trydydd parti.

12. Yn eich profiad chi, a yw maint deunydd trydydd parti y gofynnir amdano yn effeithio ar faint o amser a gymerwyd i'r deunydd gael ei ddychwelyd?

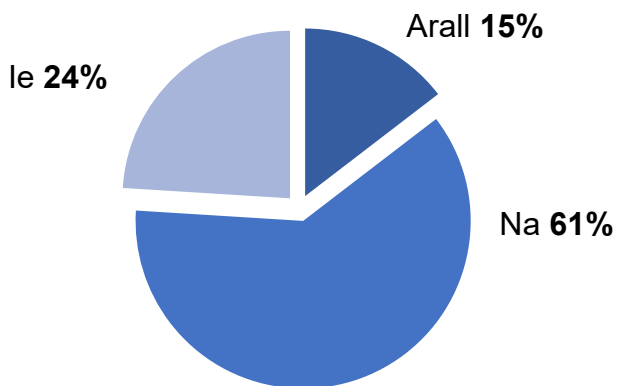

Arall	5%
le	60%
Na	35%

O'r 339 a ymatebodd, cytunodd 60% o'r ymatebwyr, os gofynnir am fwy o ddeunydd trydydd parti, yna bydd yn cymryd mwy o amser i'r deunydd gael ei ddychwelyd. Mae rhai ymatebwyr wedi nodi y gellir ymestyn hyd yr amser ar gyfer cyfaint mawr o ddeunydd i'w ddychwelyd yn dibynnu ar fformat y deunydd neu os oes angen ail-olygu gwybodaeth.

13. Yn eich profiad chi, a yw trydydd parti yn gyffredinol yn dychwelyd ceisiadau am ddeunydd o fewn amserlen foddhaol (h.y. i sicrhau dilyniant amserol o'r ymchwiliad)?

Gofynnodd yr ymgynghoriad i ymgynghori a oedd trydydd parti yn gyffredinol yn dychwelyd ceisiadau am ddeunydd o fewn amserlen foddhaol.

Arall	15%
le	24%
Na	61%

O'r 330 a ymatebodd, dywedodd 61% o'r ymatebwyr nad yw trydydd parti yn gyffredinol yn dychwelyd ceisiadau deunydd trydydd parti o fewn amserlen foddhaol, gyda rhai ymatebwyr yn nodi bod angen i drydydd parti fynd ar ôl. Roedd rhai ymatebwyr o'r farn y gall maint sefydliadol a chapasiti adnoddau trydydd parti effeithio'n fawr ar eu gallu i ddychwelyd ceisiadau deunydd trydydd parti o fewn amserlen foddhaol.

14. Pam rydych chi'n meddwl y gall gymryd amser hir i rai trydydd parti ymateb i geisiadau am ddeunydd trydydd parti?

Gofynnwyd i'r ymatebwyr wirio'r cyfan sy'n berthnasol. Roedd barn gymysg ynglŷn â pham y gallai gymryd amser hir i rai trydydd parti ymateb i geisiadau am ddeunydd trydydd parti. Roedd 69% o'r ymatebwyr yn credu nad oedd llawer o drydydd parti yn ystyried ceisiadau am ddeunydd trydydd parti yn flaenoriaeth, gyda rhai ymatebwyr yn ailddatgan y gall fod yn heriol cael ymatebion prydlon. Dywedodd ychydig dros hanner yr ymatebwyr fod hyn oherwydd diffyg aelod penodol o staff neu dîm i ddelio â'r ceisiadau hyn. Roedd rhai ymatebwyr o'r farn y gall adnoddau trydydd parti, yn erbyn llwyth gwaith a chyfaint presennol o geisiadau, effeithio ar hyd yr amser i drydydd parti ymateb.

15. Pa mor bell ydych chi'n cytuno â'r datganiadau canlynol:

- a. Mae oedi cyn dychwelyd ar gyfer deunydd trydydd parti yn ffactor sengl sylweddol wrth arafu ymchwiliad.**
- b. Pan ofynnir am ddeunydd trydydd parti yn gynnar mewn ymchwiliad, mae'n llai tebygol o achosi oedi.**

Roedd 89% o'r ymateb yn cytuno bod oedi yn gyfnewid am ddeunydd trydydd parti yn arafu ymchwiliad. Roedd 64% o'r ymatebion yn cytuno, pan fydd cais am ddeunydd trydydd parti yn gynnar mewn ymchwiliad, ei bod yn llai tebygol o achosi oedi.

16. Ar wahân i sicrhau bod ceisiadau am ddeunydd trydydd parti yn angenrheidiol ac yn gymesur, a oes unrhyw gamau eraill – deddfwriaethol neu ddiffyg deddfu – hoffech chi weld gwella prydlondeb ffurflenni ar gyfer deunydd trydydd parti?

Gofynnodd yr ymgynghoriad gwestiwn penagored ar ba gamau deddfwriaethol neu ddeddfwriaethol yr hoffai ymatebwyr eu gweld i wella prydlondeb ffurflenni ar gyfer deunydd trydydd parti.

Roedd cefnogaeth i fesurau i gyflwyno proses fwy safonol neu fframwaith cenedlaethol ar gyfer trin ceisiadau trydydd parti er mwyn sicrhau dull mwy cyson. Nododd yr ymatebwyr y gallai hyn olygu gweithredu cytundebau lefel gwasanaeth; hyfforddiant arbenigol ymhlith heddluoedd a thrydydd parti; a mwy o dryloywder prosesau gwneud penderfyniadau rhwng CPS, heddluoedd a thrydydd parti.

Adran 2: Cwestiynau i ddarparwyr deunydd trydydd parti, grwpiau dioddefwyr a dioddefwyr, dadansoddiad o'r holl ymatebion

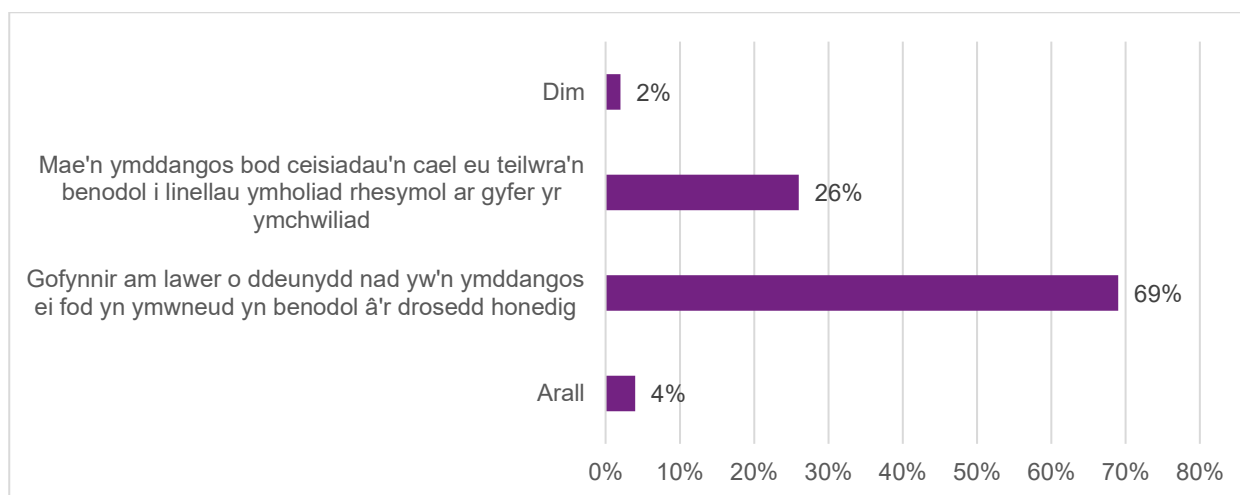
2.1 Crynodeb

Yn yr adran hon, fe ofynnnon ni beth yw deunydd trydydd parti a pham a pha mor aml y gofynnir amdano.

2.2 Ymatebion

17. Yn eich profiad chi, faint o ddeunydd trydydd parti y gofynnir amdano fel arfer am ddioddefwr?

Gofynnodd yr ymgynghoriad am farn gan ymgynghori ar faint o ddeunydd trydydd parti y gofynnir amdano fel arfer am ddioddefwr.

Arall _____	4%
Gofynnir am lawer o ddeunydd nad yw'n ymddangos ei fod yn ymwneud yn benodol â'r drosedd honedig	69%
Mae'n ymddangos bod ceisiadau'n cael eu teilwra'n benodol i linellau ymholiad rhesymol ar gyfer yr ymchwiliad	26%
Dim	2%

Roedd 69% o'r ymatebion yn cytuno y gofynnir am lawer o ddeunydd nad yw'n ymwneud yn benodol â'r drosedd honedig, gyda nifer o'r ymatebwyr yn nodi y gofynnir am bopeth sydd ganddynt ar ddioddefwr. Mynegodd rhai ymatebwyr bryder bod hyn yn ymwneud yn uniongyrchol ag asesu hygredd dioddefwr.

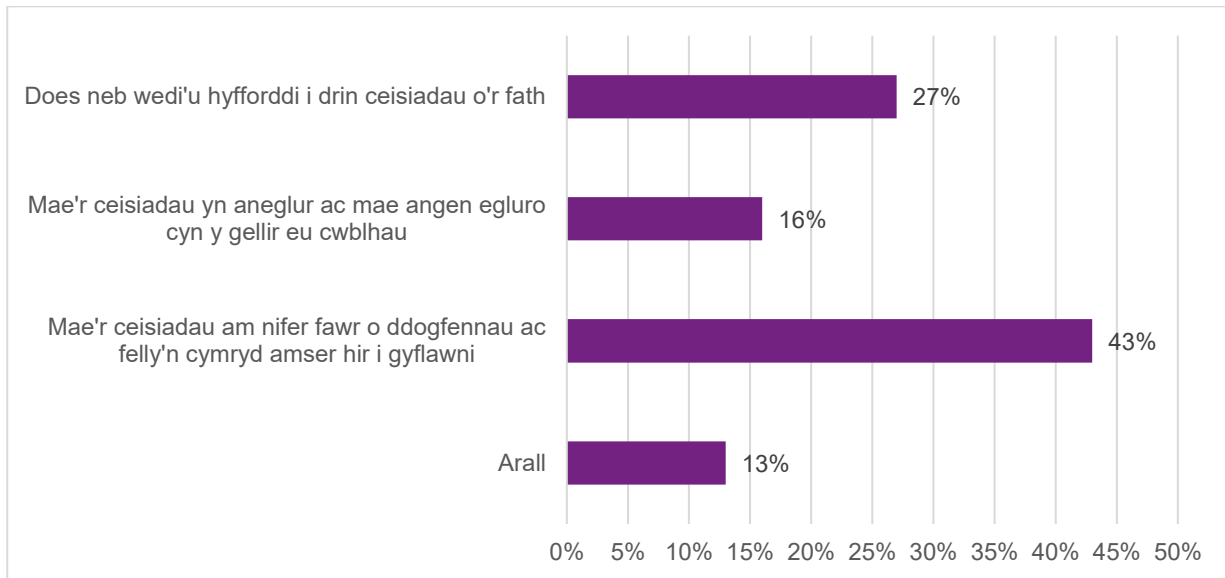
Prosesu ac ateb cais am ddeunydd trydydd parti (cwestiynau 18, 19, 20, 21, 22)

Gofynnodd yr ymgynghoriad am farn am ba mor hir mae'n ei gymryd i brosesu ac ateb cais am ddeunydd trydydd parti ac a yw hyn yn wahanol i fath o ymchwiliad.

Atebodd yr ymatebwyr yr un mor ie a na phan ofynnwyd a yw'r amser y mae'n ei gymryd i brosesu ac ateb cais deunydd trydydd parti yn ddibynnol ar y math o ymchwiliad. Arwyddion o rai ymatebion yw y gallai natur a chymhlethdod achos gael effaith ar amseroedd ymateb yn hytrach na math o ymchwiliad. Roedd barn gymysg ynglŷn â'r amser a gymerodd i ateb ac ymateb i gais trydydd parti. Gan fod llinellau amser yn amrywio'n eang, nid oedd modd amcangyfrif cyfartaledd ystyrllon.

23. Yn eich profiad chi, beth sy'n atal dychweliad amserol deunydd trydydd parti?

Ymgynghoridd y llywodraeth ar yr hyn sy'n atal deunydd trydydd parti yn amserol.

Arall _____	13%
Mae'r ceisiadau am nifer fawr o ddogfennau ac felly'n cymryd amser hir i gyflawni	43%
Mae'r ceisiadau yn aneglur ac mae angen egluro cyn y gellir eu cwblhau	16%
Does neb wedi'u hyfforddi i drin ceisiadau o'r fath	27%

Roedd 43% o'r ymatebion yn cytuno bod ceisiadau deunydd trydydd parti am nifer fawr o ddogfennau ac felly'n cymryd amser hir i'w cyflawni. Roedd llawer o'r ymatebwyr yn dadlau bod adnoddau staff ac argaeledd yn rhwystro eu gallu i ymateb i geisiadau yn amserol. Roedd teimlad cyffredinol ymhlith rhai ymatebwyr bod ceisiadau gan ymchwilyr yn aml yn sâl ac nad oeddent yn dilyn llinell resymol o ymholiad. Golygai hyn fod angen egluro ceisiadau cyn y gellid eu cwblhau.

Adran 3: Cwestiynau i'r holl ymatebwyr, dadansoddiad o'r holl ymatebion

3.1 Crynodeb

Gofynnodd yr ymgynghoriad am farn a fyddai'r cynigion a awgrymir yn y ddogfen ymgynghori yn helpu i fynd i'r afael â'r materion o reidrwydd a chymesuredd mewn ceisiadau deunydd trydydd parti. Fe wnaeth yr ymgynghoriad hefyd ofyn cwestiwn agored os oes unrhyw atebion eraill y byddai ymgynghorwyr yn hoffi eu hystyried.

3.2 Ymatebion

24. Cynigion Polisi

Gwahoddodd y llywodraeth farn ynghylch a oedd ymatebwyr yn cytuno neu'n anghytuno â'r cynigion polisi canlynol. Amlinellir y canlyniadau yn y tabl isod.

Nodwch faint rydych yn cytuno neu'n anghytuno â'r canlynol:	Nifer yr ymatebwyr	Canran yr ymatebwyr sy'n cytuno neu'n cytuno'n gryf
C24.1. a. Mae ymgysylltu â Chyngor Cynnar gyda Gwasanaeth Erllyn y Goron mewn achosion o dreisio yn helpu i sicrhau bod ceisiadau am ddeunydd trydydd parti yn angenrheidiol ac yn gymesur, wrth geisio cael llinell resymol o ymholiad.	373	64%
C24.2. b. Dylai fod dyletswydd statudol ar blismona i ofyn am ddeunydd trydydd parti yn unig sy'n angenrheidiol ac yn gymesur, wrth fynd ar drywydd llinell resymol o ymholiad ar gyfer ymchwiliad.	380	87%
C24.3. c. Dylai fod dyletswydd statudol ar blismona i ddarparu gwybodaeth lawn i'r person y gofynnir am ddeunydd y trydydd parti amdano. Gallai hyn gynnwys manylion am y wybodaeth sy'n cael ei cheisio, y rheswm pam a sut y bydd y deunydd yn cael ei ddefnyddio, a'r sail gyfreithiol i'r cais.	379	70%
C24.4. d. Dylai fod dyletswydd statudol ar blismona, yn eu ceisiadau am wybodaeth i drydydd parti, i fod yn glir ynghylch y wybodaeth sy'n cael ei cheisio, y rheswm pam, sut y bydd y deunydd yn cael ei ddefnyddio a'r sail gyfreithiol ar gyfer y cais.	378	81%
C24.5. e. Dylai fod cod ymarfer i gyd-fynd â'r dyletswyddau a amlinellir ym mhwyntiau b - d i ychwanegu eglurder ar y disgwyliadau ar blismona a hyrwyddo cysondeb yn ymarferol.	377	85%

25. Rhowch fanylion pellach am eich atebion a'ch ymatebion i'r cynigion polisi a amlinellir yng nghwestiynau 24 y bore.

Gwahoddodd y llywodraeth ymatebwyr i roi manylion pellach am eu hatebion a'u hymatebion i gynigion yr heddlu a amlinellwyd dan sylw 24 y bore. Rhoddodd yr ymatebwyr wybodaeth bellach am pam wnaethon nhw neu ddim cytuno â'r cynigion. Gwnaeth y rhai a gytunodd yn gyffredinol hynny am eu bod yn teimlo y byddai'r cynigion yn ychwanegu eglurder ac yn hybu cysondeb. Cyfeiriodd y rhai a oedd yn anghytuno am resymau gan gynnwys bod y fframwaith cyfreithiol eisoes yn bodoli a phryderon ynghylch y baich gweinyddol ychwanegol ar yr heddlu.

26. A oes unrhyw gamau eraill – deddfwriaethol neu ddiffyg deddfu – hoffech chi weld lleihau nifer y ceisiadau anghymesur a diangen am ddeunydd trydydd parti?

Gofynnodd y llywodraeth gwestiwn agored ynghylch a oes unrhyw gamau deddfwriaethol neu ddeddfwriaethol eraill yr hoffai ymatebwyr eu gweld i leihau nifer y ceisiadau anghymesur a diangen am ddeunydd trydydd parti. Roedd llawer o'r ymatebwyr yn cefnogi mesurau ar gyfer arweiniad arbenigol a hyfforddiant ar ddeunydd trydydd parti ar draws y system cyfiawnder troseddol. Roedd ymatebion yn ailddatgan yr angen am fwy o dryloywder prosesau gwneud penderfyniadau ar draws y system cyfiawnder troseddol a gyda thrydydd partiön. Dadl rhai ymatebwyr oedd y dylai canllawiau a hyfforddiant gael eu cefnogi gan god ymarfer neu ganllawiau deddfwriaethol i sicrhau bod arferion gorau'n cael eu gorfodi ledled y bwrdd.

Roedd rhywfaint o gefnogaeth hefyd i gefnogaeth gyfreithiol arbenigol i ddioddefwyr troseddau tebyg i RAOSO, gyda rhai ymatebwyr yn nodi y dylai nodiadau cwnsela a therapi fod yn ddi-chwaeth.

Help a chefnogaeth

Pwrpas yr ymgynghoriad hwn yw casglu gwybodaeth a thystiolaeth i gefnogi cynigion polisi'r Llywodraeth ynghylch ceisiadau'r heddlu am ddeunydd trydydd parti. Os ydych wedi cael eich effeithio gan unrhyw un o'r materion yn yr ymgynghoriad hwn a'i bod angen cymorth neu Mae cefnogaeth, gwybodaeth am y gwasanaethau sydd ar gael yma: [Sut i gael cefnogaeth | VAWG \(campaign.gov.uk\)](#). Os ydych mewn perygl uniongyrchol neu eisiau rhoi gwybod am drosedd, ffoniwch 999 a gofynnwch am yr heddlu.

Egwyddorion ymgynghori

Mae'r egwyddorion y dylai adrannau'r llywodraeth a chyirff cyhoeddus eraill fabwysiadu ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid wrth ddatblygu polisi a deddfwriaeth yn cael eu nodi yn yr egwyddorion ymgynghori.

<https://www.gov.uk/government/publications/consultation-principles-guidance>

© Hawlfraint y Goron 2022

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi'i drwyddedu dan delerau Trwydded Llywodraeth Agored v3.0 ac eithrio lle nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3

Lle rydym wedi nodi unrhyw wybodaeth hawlfraint trydydd parti bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn <https://www.gov.uk/government/consultations/police-requests-for-third-party-material>

Dylid anfon unrhyw ymholiadau am y cyhoeddiad hwn atom yn tpmconsultation@homeoffice.gov.uk